

DE HAND DER GERECHTIGHEID

● H. P. de Wit

De „Nooit zonder Zorg“ scheerde door het onrustige water, dat met kleine zee'tjes over het boegje sloeg. De rivier werd woeliger, de lucht dreigender.

„Jongen,“ mompelde de schipper in zichzelf, „wij moeten zien, dat wij ergens binnen vallen, want je kunt nooit weten wat er uit zo'n buitje groeien kan.“ En hij was dan ook gelukkig te weten, dat niet ver weg er een klein haventje bij een scheepswerf was, waar hij zijn tjalkje veilig kon meren. In het vluchthaventje vond hij een veilig plaatsje aan lizijde van een grote zandbak, waarbij zijn tjalkje slechts een roeiboot genoemd kon worden. Vlug de luiken goed nagezien, gekeken of alles goed dicht was, 't sloopje extra stevig vastgelegd. Nu kon de storm losbarsten. De „Nooit zonder Zorg“ lag in veilige haven en zijn schipper behoefde zich om de elementen niet te bekommeren.

„Wij zullen het er dan maar van nemen en vroeg in kooi kruipen,“ mopperde hij in zichzelf en hij stuurde zijn knechtje naar het vooronder, omdat het morgen weer vroeg dag zou zijn. Morgen, dan zou hij de schade van de verloren dag wel weer inhalen. Nu vroeg onder de wol en hij wrong zich in de nauwe korte kooi, welke achterin was gebouwd, trok de dekens over zijn hoofd en luisterde naar het klotzen van het water, het gieren van de wind, het kreunen en knarsen van de tegen elkaar wrijvende schepen, het kraken van de touwen en het piepen van het roer. Het was een monotoon concert van al die geluiden, welke men kan horen als men dicht tegen een scheepswand slaapt en waarbij alleen zij, die dagelijks in de open lucht bij weer en wind hun arbeid verrichten, in slaap kunnen komen. Verwoerd luisterde slechts even, en sliep dan de droomloze slaap.

Diep in de nacht schrok hij wakker. Was het intuïtie, hoorde hij iets? Dan recht overeind zittend, luisterde hij. Hij hoorde het geluid van stromend water, van water, dat bij water binnenstroomde. Zijn schip zonk. Nu besefte hij wat er aan de hand was. Hij sprong uit zijn kooi en plonsde tot zijn middel in het water, dat reeds in het roefje was binnengedrongen. Hij stormde naar de trap om het vege lijf te redden. Dan bedacht hij zich. Zijn geld, de jongen. Hij riep uit alle macht: „Jan“, doch het geluid kwam niet verder. Hij keerde zich in het water om, greep naar een plank, waar hij wist dat zijn portemonnaie lag en stormde de trap op, juist op het ogenblik dat het sloopje, zwaar geworden, naar de bodem van het haventje verdween. Het water stortte zich door het luikje van het roefje en door het brekend glas van de koekoek naar binnen. Achterover sloeg Verwoerd het steile trapje af. Het water sloot zich boven zijn hoofd en dat van zijn maatje, dat in het vooronder sliep en zijn ouders nooit weer zou zien.

De zandbak, waarnaast de „Nooit zonder Zorg“ een veilige ligplaats had gezocht, oud en doorgeroest als hij was, had de kracht van de golven niet kunnen weerstaan en was in de diepte verdwenen, de „Nooit zonder Zorg“, hoewel tot het uiterste weerstrevend, in de diepte meesleurend.

De volgende morgen was het water stil en 'n mastje, dat boven water uitstak, was een teken dat de zandbak ook een onbekend sloopje meegetrokken had naar de diepte. Een sloopje dat veiligheid had gezocht.

De Waterstaat nam maatregelen om het te doen bergen.

Nog een dag later verschenen er enige bergingsvaartuigen in het haventje, een sloopboot met sterke pompen, een grote platte bak met korte mast en stevige

gieken en een drijvende bok. Eerst zou men trachten het tjalkje te lichten. Met haken en bommen had men de omvang van het sloopje afgetast, waardoor men grootte en soort van het schip had kunnen vaststellen. Op het dek van een der vaartuigen werd druk gedelibereerd. Of er mensen bij het zinken van het sloopje waren omgekomen wist men niet zeker, doch de vermoedens waren er wel.

„Laten we eerst maar eens beginnen den duiker naar beneden te sturen, dan kan hij kijken of er lekkage in het ding is,“ besliste de chef. „Staan er luiken open of is er een lek, dan moet hij deze dichtmaken, dan gaan de stropen er om heen en zullen we de tjalk in de bok nemen. Maak de kleine centrifugaalpomp maar klaar,“ droeg hij den kapitein van de sloopboot op, „koppel de slangen vast aan, dan kan de pomp, als het sloopje boven komt, het voor- en achteronder wat leeg-lurken.“

De duiker Kreek was een forse kerel. Het kostte altijd enige moeite hem in zijn rubberpak te hijsen. Een tweetal mannen waren hem daarbij behulpzaam. Wat zeep werd om de polsen gesmeerd, waardoor hij zijn handen gemakkelijker door de caoutchouc manchetten kon drukken, de koperen kraag werd met ringen en vleugelmoeren aan het rubberpak bevestigd, de zware leren schoenen met loden zolen aan zijn voeten gegespt en twee blokken lood op borst en rug gehangen, tenslotte de helm op de kraag geschroefd.

Hol klonk zijn stem uit de helm, waarvan het voorste kijkglas nog niet gesloten was. Dan begaf hij zich naar het ijzeren laddertje, dat buiten boord aan de platte bak hing.

„In orde,“ zei hij, „draaien!“

Een viertal mannen draaide in langzaam tempo aan de machine met luchtpompen en perste de lucht door de slang, welke in verbinding stond met de helm. Om zijn middel bevond zich een sterk touw, waarmee hij in contact bleef met de wereld boven water

en waarlangs hij, door te rukken signalen kon geven en zijn wensen kenbaar kon maken. Het venster werd gesloten en vastgeschroefd. Een tik op de helm was het teken, dat hij kon afdalen. Langzaam verdween hij in de diepte. Het water borrelde, de lucht uit de kraan siste en blies. Waar de duiker zich ook bewoog, kwamen na tussenpozen luchtbellens omhoog.

— — — — —
Kreek staat op het dek van de „Nooit zonder Zorg“, de onbekende tjalk, met zijn onbekende schipper. Voetje voor voetje stapt hij over de luiken. Het is schemerdonker onder water. Het daglicht dringt slechts tot geringe diepte door. Met zijn handen voor zich uitgestrekt, stapt hij voorzichtig verder. Een stap naar beneden. Nu staat hij op het dekje van het roefje. Tastend voelt hij, dat het deurtje openstaat. De schuif is gesloten. De ruiten van de koekoek zijn kapot. Die zal hij straks met planken dichtmaken. En het deurtje zal hij sluiten. Maar eerst eens in het roefje kijken. Eens aftasten wat er loos is. De schuif wordt verder naar achteren gedrukt. Voorzichtig stapt hij, met zijn been zoekend naar het trapje, naar binnen. Oppassen dat de slang en de signaallijn niet klem

raken. Boven behoeven ze niet te weten, dat hij in het roefje van de tjalk stapt. Hij kijkt om alsof hij bang is dat iemand hem gadeslaat. Maar hij kijkt in het donker, want het is nu overal duister om hem heen. En al zou het licht zijn geweest, dan zou hij tegen de koperen helmwand aangekeken hebben. Al zijn zenuwen zijn gespannen, terwijl hij afdalt in de roef. Hij krijgt de tintel in zijn vingers. Zijn adem is kort en droog, de lucht die in de helm geperst wordt, suist achter langs zijn hoofd. Hij krijgt het warm en benauwd. Er ontsnapt teveel lucht naar buiten. Het kraantje waardoor de afgewerkte lucht verdwijnt, schroeft hij wat toe. Maar nog heeft hij het benauwd, hij seint om meer lucht.

De signaalhouder voelt rukken aan de lijn. Hij weet niet waar de duiker zit, wat hij uitvoert. Hij houdt geduldig de lijn en voelt of er iets te zeggen is.

„Meer lucht,“ commandeert hij de draaiers als hij het rukken aan de signaallijn voelt. Meer lucht. De draaiers verhogen het tempo. Kreek voelt de lucht komen. Hij loopt langs de tafel, die aan de bodem van het scheepje geklonken zit. Hij begint te zweven en te dansen. Hij krijgt teveel lucht. Hij is onrustig. De luchtkraan

draait hij wijd open, de lucht ontsnapt en bobbelt omhoog en blijft in een bel aan het dak van de roef hangen. Zijn pas is licht als van een danser. Plotseling verliest hij grond onder zijn voeten en stoot met de helm tegen het plafond. Die kerels boven zijn gek geworden. Zij draaien te vlug. Hij geeft een nijdige ruk aan de signaallijn. Lucht verminderen. „Minder lucht,“ commandeert de signaalhouder. En de draaiers draaien weer in het oude sleurtempo.

Nu krijgt Kreek weer grond onder de voeten. Hij tast langs de wanden, voelt op de tafel. Hij legt zijn handen vlak op het tafelblad en schuift over de tafel. Plotseling voelt hij iets zwaars. Hij neemt het in zijn hand. Het is een portemonnaie. Hij knijpt er in. Het is een portemonnaie met veel zilvergeld. Hij houdt het ding vlak voor het kijkglas, doch hij kan niets zien. Hij schudt het heen en weer, maar dan lacht hij schril, horen kan hij het geld helemaal niet. Verder dringt hij door in de roef. Wat zal hij doen met die portemonnaie? Niemand weet dat dat ding er is geweest. De schipper zal verdronken zijn. Zal hij dat in de zak van zijn zeildoeken overpak laten glijden? De schipper is verdronken. Ja, waar is de schipper? denkt hij. De schipper kan nog in de roef zijn. De schrik slaat hem om het hart. Samen zijn zij in de roef en hij steelt zijn portemonnaie. Hij draait zich om, de signaallijn en luchtslang blijven aan iets haken. Hij grijpt naar de luchtslang om haar los te maken. Hij trekt. Een gil, een rauwe gil, in de beklemmende ruimte van het duikerpak. Niemand hoort die gil. In de roef niet, boven aan het dek ook niet. De gil plant zich voort in de luchtslang naar boven, wordt gesmoord in de cylinders van de luchtpompen en weer teruggeperst naar beneden. Hij hoort zichzelf afgrijselijk gillen. Hij heeft de hand van den verdronken schipper gegrepen, toen hij tastte naar de luchtslang. De hand van de gerechtigheid, die ook hem de lucht wilde ontnemen. Met afschuw laat hij de

lacht er met hem mee. Het is een schrijnend wreed grapje.

Alle aandacht is gevestigd op den duiker, die boven komt.

„Verdraaid, de vent staat op zijn kop.“ Zij schieten toe met een roeiboot. Helpen hem overeind. Kreek strompelt het trapje op, klimt aan dek. Het kijkglas wordt losgeschroefd.

„Stoppen draaien“! wordt er gecommandeerd. De draaiers stoppen en komen toelopen. Dat gebeurt niet vaak, dat een duiker op zijn kop staat. De helm wordt van de kraag geschroefd. Kreek staat daar met een rood gelaat. „Dat is een benauwd ogenblikje geweest,“ zegt er een.

Kreek antwoordt niet, doch snakt naar lucht.

De volgende morgen komt de „Nooit zonder Zorg“ boven water. Hangende in de stroppen aan de takels van een drijvende bok. De pomp slurpt het water uit de roef. Daar vinden ze den schipper, hangende over een bank. Op de grond ligt een portemonnaie met geld. En voorin ligt het knechtje in een kooi. Hij is in de slaap door het water verrast.

De mannen staan met de petten in de hand. „Hij heeft zijn geld willen redden,“ zegt er een, „en is verdronken.“

„Kreek,“ roept een ander, „dat jij nou die portemonnaie niet gevonden hebt. Dat begrijp ik niet. Dat is niets voor jou.“

Kreek staat bij een lier en geeft geen antwoord. Hij heeft plotseeling intense belangstelling voor het drijfwerk, en schaamt zich.

Voorzichtig worden de schipper en het maatje in doeken gewikkeld. De vlaggen worden halfstok gehaald. Men heeft twee doden aan boord.

De „Nooit zonder Zorg“ wordt op de helling geplaatst en wacht op een nieuwen schipper.

hand los, rukt aan de slang, aan de signaallijn. De portemonnaie is uit zijn hand gegleden en ligt ergens op de bodem van de roef. Boven voelen ze de hevige ruk aan de signaallijn. „Halén,“ commandeert de signaalhouder en zij beginnen hem in te halen. De lijn en de slang. Hij moet mee. Hij wil niet langer in de roef blijven en strompelt het trapje op naar boven. Op het dek blijft hij aan iets haken. Hij bukt schielijk, maakt zich los. Een plank schiet onder zijn handen weg en drijft naar boven. Hij zelf echter verliest door

het schielijk bukken zijn evenwicht. De lucht schiet in zijn broek. Hij staat op zijn kop en wordt met de benen boven, omhoog gehaald. De plank schiet omhoog. Het is de naamplank van de tjalk.

„Kijk, een kleine attentie van Kreek,“ roept er een. „Een visitekaartje. De naamplank van de tjalk.“ De plank wordt opgevist. „Nooit zonder Zorg, schipper Verwoerd, 's-Gravendeel,“ lezen ze hardop.

Rauw lacht er een. „Nou, zorgen heeft ie niet meer,“ maar niemand

ANTWOORD VAN DR. MARIA MONTESSORI. (Vertaling van het handschrift).

Nederland is het land, dat instinctief is uitverkoren als een centrum van vrede voor de wereld. En ook op dit ogenblik, nu overal rondom de zondvloed dreigt, schijnt Nederland bestemd de ark te wezen, die op de (wateren der) revoluties drijven en de beschaving voorwaarts brengen kan.

Ik ben hierheen gekomen om mijn werk over het kind en de rijpende jeugd te voltooien, om mijn bijdrage te leveren tot de „vorming van de mens“. Ik zal het bewijs trachten te geven, dat het kind geestelijke grootheden en verbazingwekkende energieën in zich bergt, welke de mensheid nog kunnen redden.

